

УДК 351.741

Ігор Володимирович ВЛАСЕНКО,

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри тактичної

та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ «СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ» ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Наказ МВС України № 706 від 23 серпня 2018 року «Про затвердження Концепції запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів» закріпив впровадження новітніх Європейських технологій забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів в Україні. Реформування правоохоронної системи, яке розпочалося у 2015 році стосується досить традиційного напрямку охорони публічного порядку, принципи та способи якої не змінні з Радянських часів.

Після кривавих масових заворушень у м. Копенгаген (Данія) у 1993 році та у місті Гетеборг (Швеція) у 2001 році правоохоронні органи та вчені європейських країн розпочали роботу по зміні відношення до ліквідації масових заворушень.

Основним відмінністю «Скандинавської моделі» є забезпечення прав та свобод громадян та забезпечення особистої безпеки поліцейських. 14–16 червня 2001 року у шведському місті Гетеборг постраждало 56 поліцейських, а 20 травня 1993 року датському місті Копенгаген – 26 поліцейських. В обох випадках виникли масові заворушення, підпали, маніфестанти жбурляли каміння, скоювали напад на поліцейських. В результаті поліція вимушена була застосувати вогнепальну зброю.

Основна мета введення «Скандинавської моделі»:

- забезпечення конституційних прав та свобод громадян;
- мінімізація фізичного контакту поліцейських та учасників масових заходів;
- запобігання травмування людей та пошкодження майна.

Скандинавська модель забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів має певні особливості. Основні складові елементи «Скандинавської системи»:

- використання «Золотого», «Срібного» та «Бронзового» керівництва;

- залучення «Поліції діалогу»;
- вплив на натовп та заохочення самостійного виходу громадян з агресивної зони;
- залучення спеціальної техніки для стримування натовпу;
- застосування тактики витіснення за рахунок спеціальної техніки;
- поліцейські знаходяться та пересуваються позаду спеціальної техніки;
- кожна група поліцейських має у своєму складі оператора, який фіксує дії поліцейських та правопорушників;
- на першому етапі залучаються поліцейські без протиударної екіпіровки, щити відсутні;
- постійний нагляд за агресією натовпу (на відстані);
- у крайньому випадку поліцейські екіпіруються протиударними комплектами, які знаходяться в спеціальній техніці;
- фізичний вплив тільки проти громадян, які скоюють правопорушення та злочин.

Важливою особливістю є використання спеціальної техніки для управління людськими потоками при великій кількості громадян шляхом розділення на різні групи та подальше їх супроводження з метою уникнення можливих правопорушень. Необхідно розглянути технічні вимоги до спеціальної техніки, її можливості та тактику дій у різних ситуаціях.

Фізичний вплив на натовп здійснюватимуться тільки в установленому законодавством порядку та після використання всіх можливих методів забезпечення правопорядку та припинення правопорушень.

Для впровадження скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів в Україні необхідно провести наукові дослідження з проведенням польових експериментів з метою адаптування та корегування європейського досвіду в залежності від української нормативної бази, тактики дій, спеціальних та транспортних засобів, особливостей поведінки натовпу. В подальшому нами буде розроблятися тактика дій підрозділів Національної поліції у відповідності до скандинавської моделі.

Одержано 15.11.2019